

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังการบริหารงานวิชาการ
ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย
อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปผลการวิจัย
6. อภิปรายผล
7. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังการบริหารงานวิชาการ
ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ทั้งโดยรวมและรายด้าน
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังการบริหารงาน
วิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ระหว่างผู้บริหาร
สถานศึกษา ครูวิชาการ และครูผู้สอนทั้งโดยรวมและรายด้าน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

สมมติฐานการวิจัย

สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา
ครูวิชาการ และครูผู้สอน แตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และครูผู้สอน จากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จำนวน 197 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 2,609 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 197 คน ครูวิชาการ จำนวน 197 คน และครูผู้สอน จำนวน 2,215 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการใช้ตารางแสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่ และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 335 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 25 คน ครูวิชาการ จำนวน 25 คน ครูผู้สอน จำนวน 285 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และครูผู้สอน

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังการบริหารงาน วิชาการ 12 ด้านในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

3.1 ขออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 เพื่อขอความร่วมมือไปยังโรงเรียนในสังกัดในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขออนุญาตและขอความร่วมมือไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ทั้งในขณะประชุมผู้บริหารสถานศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลโดยนัดวันเวลา ไปปรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

3.3 ติดตามรับแบบสอบถามคืนตามกำหนดนัดหมายจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจนครบตามจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับต่อไปนี้

1. นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม
2. วิเคราะห์ข้อมูลสภาพที่เป็นจริงหรือสภาพที่คาดหวังการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาโดยดำเนินการดังนี้

2.1 ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 วิเคราะห์หาความถี่ และร้อยละ จำแนกตามตำแหน่งผู้ตอบแบบสอบถาม

2.2 ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของกลุ่ม ดังนี้

2.3 เปรียบเทียบสภาพที่เป็นจริงหรือสภาพที่คาดหวังการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และครูผู้สอน โดยใช้ F-test (One way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างทำการทดสอบรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe)

2.4 ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 3 ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์ข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จากแบบสอบถามปลายเปิด โดยสรุปประเด็นข้อเสนอแนะแจกแจงความถี่ แล้วนำเสนอโดยวิธีพรรณนาความตามลำดับความถี่

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และครูผู้สอนเกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริง และสภาพที่คาดหวังการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษามีการค้นพบดังนี้

1. สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

1.1 สภาพที่เป็นจริงการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา โดยรวมมีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง 11 ด้าน เรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ คือ การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และการนิเทศการศึกษา ตามลำดับ

มีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลางที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุวชน องค์กร หน่วยงานและ สถาบันอื่นที่จัดการศึกษา เมื่อพิจารณาตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า

ผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมมีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ คือ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และการวัดผลและประเมินผล ตามลำดับ

ครูวิชาการ โดยรวมมีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับมาก 11 ด้าน เรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ คือการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาสื่อวัตกรรมการศึกษา และการนิเทศการศึกษา และการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น ตามลำดับ และมีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือการส่งเสริมและสนับสนุนงาน วิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุวชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

ครูผู้สอน โดยรวมมีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับมาก 1 ด้านคือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง 11 ด้าน เรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ คือ การพัฒนาสื่อวัตกรรมการศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และการนิเทศการศึกษา ตามลำดับ

1.2 สภาพที่คาดหวังการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา โดยรวมมีสภาพที่คาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ คือการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และการพัฒนาสื่อวัตกรรมการศึกษา ตามลำดับ และมีสภาพที่คาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุดที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือการส่งเสริมและสนับสนุนงาน วิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุวชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา เมื่อพิจารณาตามสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า

ผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมมีสภาพที่คาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีสภาพที่คาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงอันดับตามค่าเฉลี่ย

จากมากไปหาน้อย 3 อันดับ คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การนิเทศการศึกษา และการวัดผลและประเมินผล การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามลำดับ

ครูวิชาการ พบว่า โดยรวมมีสภาพที่คาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีสภาพที่คาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ คือการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ตามลำดับ

ครูผู้สอน พบว่า โดยรวมมีสภาพที่คาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีสภาพที่คาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ตามลำดับ

2. เปรียบเทียบระดับสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

2.1 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และครูผู้สอนเกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริงการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา โดยรวมพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบรายคู่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ทั้งผู้บริหารสถานศึกษากับ ครูวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษากับครูผู้สอน และครูวิชาการกับครูผู้สอน โดยผู้บริหารสถานศึกษามีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริงการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษามากกว่าครูวิชาการ และครูผู้สอน ส่วนครูวิชาการมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริงการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษามากกว่าครูผู้สอน ผลการเปรียบเทียบรายด้านพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ทั้งผู้บริหารสถานศึกษากับ ครูวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษากับครูผู้สอนและครูวิชาการกับครูผู้สอน คือการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 เฉพาะผู้บริหารสถานศึกษากับครูผู้สอน และครูวิชาการกับครูผู้สอน ส่วนผู้บริหารสถานศึกษากับ ครูวิชาการไม่แตกต่าง คือการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การส่งเสริมความรู้ ทางวิชาการ แก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น

และการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น ที่จัดการศึกษา

2.2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และ ครูผู้สอนเกี่ยวกับสภาพที่คาดหวังการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ทั้ง โดยรวมและรายด้าน เกือบทุกด้าน พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน ยกเว้นด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่นมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบรายคู่ด้านที่มีความแตกต่าง พบว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ กับสถานศึกษา และองค์กรอื่น ผู้บริหารสถานศึกษากับครูวิชาการ และผู้บริหารสถานศึกษากับครูผู้สอนไม่มีความแตกต่างกัน ส่วนครูวิชาการกับครูผู้สอน มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

3.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ควรประเมินและพัฒนาหลักสูตร อย่างต่อเนื่อง ควรจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดอบรมการพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

3.2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ควรส่งครูเข้าอบรมเชิงปฏิบัติการ พัฒนาการกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ครูควรจัดกิจกรรม ส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และเป็นรูปธรรมชัดเจน ครูควรจัด กิจกรรมเน้นความมีคุณธรรมจริยธรรมให้มากและนำไปใช้กับชีวิตจริง

3.3 ด้านการวัดผลและประเมินผล ควรส่งเสริมให้ครูวัดผลและประเมินผล ด้วยวิธีที่หลากหลาย และการประเมินผลตามสภาพจริง ควรจัดทำเครื่องมือวัดผลและ ประเมินผลที่ได้มาตรฐานระดับเขตพื้นที่ ควรจัดอบรมครูที่รับผิดชอบงานวัดผลและ ประเมินผลโรงเรียน

3.4 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ควรมีการอบรมเชิงปฏิบัติการ ทำวิจัยด้านการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่ควรส่งเสริมและสนับสนุน การทำวิจัยแก่ครูอย่างจริงจัง ควรพัฒนาครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน และแก้ปัญหาให้นักเรียน รายบุคคล

3.5 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ควรสนับสนุน งบประมาณจัดหาสื่อที่มีคุณภาพให้พอเพียงและทั่วถึง ควรจัดการอบรม การพัฒนาสื่อ

นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ในการจัดทำสื่อ

3.6 ด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ ควรพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนให้เป็น แหล่งเรียนรู้ที่สำคัญที่สุด ควรจัดหาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนให้เพียงพอ ควรสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของ โรงเรียนและชุมชน

3.7 ด้านการนิเทศการศึกษา ควรมีการวางแผนการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษาอย่างเป็นระบบ ควรจัดให้มีการนิเทศครูอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ควรให้ ศิษยานิเทศก์เข้านิเทศโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอเป็นประจำอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง

3.8 ด้านการแนะแนวการศึกษา ควรจัดระบบการแนะแนวแก่นักเรียน และปฏิบัติอย่างต่อเนื่องจริงจัง ควรจัดอบรมพัฒนางานแนะแนวทุกปี ควรจัดสรร งบประมาณสนับสนุนงานแนะแนวอย่างเพียงพอ

3.9 ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ควรมี การอบรมบุคลากรในการทำงานการประกันคุณภาพภายใน ควรมีการวางแผนการทำงาน ประกันคุณภาพภายในเป็นงานปกติ ควรดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อย่างต่อเนื่อง

3.10 ด้านการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน ควรส่งเสริมความรู้ ทางวิชาการแก่ชุมชนอย่างต่อเนื่อง ควรจัดทำเอกสารเผยแพร่ผลงาน ประชาสัมพันธ์ และ จัดบริการแหล่งเรียนรู้ให้แก่ชุมชน ควรนำเสนอผลงานนักเรียนแสดงต่อชุมชน

3.11 ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น ควรจัดระบบการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น ควรจัดกลุ่มเครือข่ายร่วมมือช่วยเหลือกันอย่างจริงจังเป็นรูปธรรม โรงเรียน ควรแต่งตั้งบุคลากรในการประสานงานเพื่อพัฒนางานวิชาการ

3.12 ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ควรร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมและ สนับสนุนงานวิชาการแก่ บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ควรประสานความร่วมมือกับบุคคล ครอบครัวองค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ในการจัดการศึกษาให้มากขึ้น ควรจัดนิทรรศการทางวิชาการในชุมชนแลกเปลี่ยนความรู้กับ หน่วยงานอื่น

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยการศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผู้วิจัยพบประเด็นสำคัญน่าสนใจที่ควรนำมาอภิปรายไว้ ดังนี้

1. สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

สภาพที่เป็นจริงการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา โดยรวมมีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจาก การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเป็นงานที่เป็นงานหลักในการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจะให้ความสำคัญและดำเนินการพัฒนาทั้งตนเองและบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถอยู่เสมอ แต่ในสภาพที่เป็นจริง สถานศึกษาส่วนใหญ่มีขนาดเล็ก จำนวนบุคลากรไม่เพียงพอ จึงทำให้สภาพการบริหารงานวิชาการขาดผู้รับผิดชอบ โดยการบริหารจัดการหลักสูตรมี 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อีกทั้งมีการปรับเปลี่ยนเกี่ยวกับหลักสูตรตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ สอดคล้องกับทองอินทร์ วงศ์โสธร (2539 : 48) ที่กล่าวว่า การนำเอาหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติทำให้ไม่สามารถสร้างหลักสูตรเพื่อใช้ในโรงเรียนได้ สภาพที่เป็นจริงจึงอยู่ในระดับดังกล่าว เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ทั้งนี้เพราะแนวนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาขั้นพื้นฐานมีการวางแผนอย่างเป็นระบบและได้ดำเนินการวางแผนในการปรับเปลี่ยนหลักสูตรสถานศึกษา โดยกำหนดขั้นตอนให้มีความรู้ ความเข้าใจแก่บุคลากร โดยการจัดอบรมเป็นขั้นตอนระยะเวลาหนึ่งสัปดาห์ ทั้งยังได้ดำเนินการจัดให้มีโรงเรียนนำร่องการใช้หลักสูตรเป็นต้นแบบศึกษาปัญหา จึงทำให้ด้านนี้อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยรวมมีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะ ปัญหาของการบริหารจัดการ ทั้งด้านความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนทั้งประสบการณ์ในการทำงาน แม้ว่าจะได้รับการอบรมแล้วก็ยังไม่สามารถดำเนินการให้ได้เต็มที่ ในขณะที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะ บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการต้องรับผิดชอบโดยตรงกับงานวิชาการ ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2542 :12) ที่กล่าวว่าบทบาทสำคัญที่สุดของผู้บริหาร คือ งานวิชาการ จากธรรมชาติของการบริหารงานในสถานศึกษาผู้ที่มิหน้าที่ความรับผิดชอบด้านการบริหารงานวิชาการ โดยรวมของโรงเรียนคือผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการ ต้องมีความรู้ความเข้าใจและให้ความสำคัญต่อ

การบริหารงานวิชาการตามขอบข่ายการบริหารวิชาการทุกด้านจึงเห็นว่ามีสภาพความเป็นจริงอยู่ในระดับมาก ส่วนครูผู้สอนในฐานะเป็นส่วนหนึ่งที่จะได้รับผิดชอบงานบริหารวิชาการในด้านการจัดการเรียนการสอนและงานวิชาการด้านอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายซึ่งจะไม่ครอบคลุมการบริหารงานวิชาการทั้งหมดจึงเห็นว่ามีสภาพความเป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของ วรวิฑูรย์ คาวงษา (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษามัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษามัธยมศึกษา ภาพรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง ประกอบด้วย กุฎีโพธิ์ (2545 : บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพ และปัญหาการบริหารงานวิชาการ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามทัศนะผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ตามสถานภาพ พบว่า

ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในข้อที่สำคัญเป็นประเด็นนำมาอภิปราย เช่น ข้อ 7 การนำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการมีความเห็นอยู่ในระดับมากเป็นเพราะกระบวนการจัดการบริหารได้ดำเนินการครบตามขั้นตอนจึงมีความเชื่อว่าสถานศึกษาและบุคลากรต้องใช้หลักสูตรในการเรียนการสอนในระดับดังกล่าว ในขณะที่ครูผู้สอนมีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจาก น้ำหนักของความรับผิดชอบของตนรองมาจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการ ส่วนข้อ 10 การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการมีความเห็นอยู่ในระดับมากเป็นเพราะ บทบาทหน้าที่ที่ต้องรับนโยบายและความรับผิดชอบโดยตรง เป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการหลีกเลี่ยงไม่ได้ ส่วนครูผู้สอนมีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจากการปฏิบัติจริงหลักสูตรยังไม่สามารถนำไปใช้ได้อย่างครบถ้วนขาดความรู้ ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ การปรับปรุงและพัฒนาขาดความรู้ ความเข้าใจเช่นกัน

ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ข้อ 19 การนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตร พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการมีความเห็นอยู่ในระดับมากเป็นเพราะเป็นความต้องการการระบบการนิเทศภายในของ โรงเรียนที่ขาดบุคลากร ศึกษานิเทศก์ไม่สามารถดำเนินการนิเทศได้ทั่วถึง ส่วนครูผู้สอนมีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจาก การขาดประสบการณ์นิเทศ ไม่มีความเชื่อถือยอมรับซึ่งกันและกัน

ด้านการวัดและการประเมินผล ข้อ 22 การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผล และประเมินผล แต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และข้อ 23 การส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริงจากกระบวนการปฏิบัติ และผลงาน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการมีความเห็นอยู่ในระดับมากเป็นเพราะเป็นความต้องการสูงสุดในการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่ครูผู้สอนต้องทำให้ได้ การที่ครูผู้สอนมีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจาก การยึดติดกับกระบวนการวัดผลเดิม ไม่พัฒนาการวัดผลตามสภาพที่แท้จริงของหลักสูตรใหม่คิดว่าจะทำไม่ได้ มีความยุ่งยากมากกว่าเดิม

ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ข้อ 26 การศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การบริหารการจัดการ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นเพราะแนวทางการบริหารยุคปัจจุบันกำหนดให้มีการใช้งานวิจัยเป็นข้อมูลในการวางแผนตัดสินใจในการบริหาร มีความเชื่อว่าเป็นกระบวนการศึกษาหาความรู้ที่เป็นระบบ เป็นที่เชื่อถือ การที่ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นเช่นนี้ถือว่าเกิดความตระหนักในข้อนี้สูง

ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ข้อ 33 การประสานความร่วมมือในการผลิต จัดทำ พัฒนาและสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอนและพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์หน่วยงานอื่นพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นเพราะ การได้รับทุนจัดสรรงบประมาณการให้ความรู้เพื่อการพัฒนาบุคลากร ไม่เป็นปัญหาต่อผู้บริหาร ทั้งอาจได้รับความช่วยเหลือ จากหน่วยงาน องค์กรและชุมชนเป็นอย่างดี เช่น ครูภัณฑ์ คอมพิวเตอร์ ปริ้นเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป CAI เป็นต้น

ด้านการนิเทศการศึกษา ข้อ 41 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ การจัดการระบบนิเทศศึกษากับสถานศึกษาอื่น หรือ เครือข่ายการนิเทศ การศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นเพราะ มีการจัดกลุ่มสถานศึกษา เครือข่ายวิชาการ ชมรม สมาคมขึ้นมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ตลอดจนมีการร่วมกันพัฒนาการนิเทศ โดยมีการตั้งคณะทำงานนิเทศภายในกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ

ด้านการแนะแนวการศึกษา ข้อ 44 การดำเนินการแนะแนวการศึกษาโดยครูทุกคนร่วมมือกัน ผู้บริหารสถานศึกษามีความเห็นอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะ ในฐานะผู้บริหารต้องบริหารจัดการให้ผู้ได้บังคับบัญชาที่เป็นบุคลากรในองค์กรมีส่วนร่วมในการดำเนินการให้

งานสำเร็จจึงเห็นว่าการแนะแนวทุกฝ่ายต้องมีส่วนร่วม ส่วนสถานภาพอื่นมีความคิดเห็นอยู่ระดับปานกลางเพราะยังเห็นว่าต้องมีการปฏิบัติมากกว่านี้

ด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ข้อ 50 การกำหนดหลักเกณฑ์การประเมินตนเองตามมาตรฐานการศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) และ ข้อ 51 การวางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามระบบประกัน พบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีความเห็นอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะระบบประกันคุณภาพภายในได้มีข้อกำหนดชัดเจนในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่ต้องมีการดำเนินการตามกฎหมาย

ด้านการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน ข้อ 57 การส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา และข้อ 59 ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ ชุมชนท้องถิ่น พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความเห็นอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะการดำเนินการให้ชุมชนมีส่วนร่วม กระบวนการหนึ่งคือการให้ความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชนก่อน

ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงานและสถาบันการศึกษาอื่นที่จัดการศึกษา ข้อ 64 การส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนางานวิชาการและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีความเห็นอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะเป็นไปตามกฎหมายกำหนด

สรุปทุกด้านที่พบว่า ค่าเฉลี่ยจะเรียงจากมากไปหาน้อย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาคณะวิชาการและครูผู้สอนตามลำดับเป็นเพราะกิจกรรมที่ผู้บริหารเป็นผู้รับนโยบายระดับผู้บังคับบัญชาหรือกำหนดคนนโยบายนำสู่การปฏิบัติต้องรับผิดชอบโดยตรง โดยความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่ายแต่ผู้รับผิดชอบสูงสุดคือผู้บริหารสถานศึกษา รองลงมาคือครูวิชาการ และครูผู้สอนซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติในส่วนที่ได้รับมอบหมายตามลำดับจึงมีความคิดเห็นออกมาตามสัดส่วนความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ทุก ๆ ด้านเช่นนี้

1.2 สภาพที่คาดหวังการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านมีสภาพที่คาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ คือการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ตามลำดับ และมีสภาพที่คาดหวังในระดับมากที่สุดที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือการส่งเสริมและสนับสนุนงาน วิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก

การปฏิรูปการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ(2546 : 33-38) ได้ระบุถึงขอบเขตการบริหารงานวิชาการว่า ภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งกระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งจะ เป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งการจัดปัจจัยเกื้อหนุน การพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ทำให้ทุกฝ่ายทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และครูผู้สอนต่างมี ความคาดหวังที่จะให้การบริหารงานวิชาการมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพมากที่สุด เป็นไปตามหลักการบริหารวิชาการของเฟรนช์ส (Frenchess) (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2542 : 6-7) คือหลักแห่งประสิทธิภาพ (Efficiency) นั่นคือ นักเรียนนักศึกษาสามารถสำเร็จ การศึกษาตามกำหนดของหลักสูตร โดยไม่ลาออกกลางคัน เรียนเกินเวลา และช้ากว่ากำหนด และหลักแห่งประสิทธิผล (Effectiveness) ผลผลิตได้ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ นั่นคือ นักเรียน นักศึกษามีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีความรู้ความสามารถ ทักษะ คุณภาพ และ การจัดการได้เมื่อพิจารณาตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการด้านความคาดหวัง พบว่า โดยรวมทุก ๆ ด้านมีความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน และรายชื่อทุกข้อมีความ คาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ยกเว้นด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ข้อ 36 การจัดทำ เอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้แก่ครู สถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงาน และ สถาบันอื่น ด้านการแนะแนวการศึกษา ข้อ 46 การประสานความร่วมมือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ด้านการแนะแนวกับสถานศึกษาอื่นหรือเครือข่ายการแนะแนวภายในเขตพื้นที่ การศึกษา ด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ข้อ 50 การกำหนดหลักเกณฑ์ การประเมินตนเองตามมาตรฐานการศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษา (สมศ.) ด้านการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน ข้อ 56 การให้ความรู้ สร้างความคิด เทคนิคและทักษะวิชาการเพื่อพัฒนาทักษะวิชาชีพ พัฒนาคุณภาพชีวิต ของประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ข้อ 63 การสำรวจและศึกษา ข้อมูลการจัดการศึกษา ความต้องการได้รับ การสนับสนุนด้านวิชาการของบุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามี

ความคิดเห็นว่ามีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับมาก ครูวิชาการและครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่ามีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสภาพที่เป็นจริงผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นว่ามีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับมากอยู่แล้วทุกข้อ และมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าครูวิชาการ และครูผู้สอน อาจมีความเห็นว่าเป็นเพียงพอสำหรับการดำเนินงานจึงมีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ส่วนครูวิชาการ และครูผู้สอนมีความคิดเห็นสภาพที่เป็นจริงที่มีค่าเฉลี่ยต่ำลงมา จึงมีความคาดหวังที่จะดำเนินงานให้สูงขึ้น จึงมีความคิดเห็นว่ามีสภาพคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด

2. เปรียบเทียบระดับสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

2.1 ผลการเปรียบเทียบสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และครูผู้สอนเกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริงการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา โดยรวมพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบรายคู่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ทั้งผู้บริหารสถานศึกษากับ ครูวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษากับครูผู้สอน และครูวิชาการกับครูผู้สอน โดยผู้บริหารสถานศึกษามีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริงการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษามากกว่าครูวิชาการ และครูผู้สอน และ ครูวิชาการมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริงการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษามากกว่าครูผู้สอน ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เพราะบทบาทหน้าที่ในการบริหารงานวิชาการของบุคลากรในแต่ละตำแหน่งมีความแตกต่างกัน โดยผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่บริหารงานวิชาการซึ่งเป็นหัวใจของการบริหาร โรงเรียนทั้งหมดของโรงเรียน ต้องดำเนินงานวิชาการต่าง ๆ เป็นจำนวนมากจึงมีความเห็นว่ามีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับมากกว่าครูวิชาการที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบงานวิชาการที่ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการสถานศึกษาซึ่งต้องรับผิดชอบงานวิชาการเกือบทั้งหมด ซึ่งต่างจากครูผู้สอนที่ต้องรับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนเป็นงานหลักและงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของงานบริหารงานวิชาการจึงทำให้ระดับ ความคิดเห็นต่อสภาพที่เป็นจริงการบริหารงานวิชาการมีความแตกต่างกันซึ่งน่าจะเป็นเหตุผลเดียวกันที่ทำให้ผลการเปรียบเทียบรายด้านพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งผู้บริหารสถานศึกษากับ ครูวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษากับครูผู้สอน และครูวิชาการกับครูผู้สอน คือการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 เฉพาะผู้บริหาร

สถานศึกษากับครูผู้สอนและ ครูวิชาการกับครูผู้สอน ส่วนผู้บริหารสถานศึกษากับ ครูวิชาการไม่แตกต่างกัน คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การส่งเสริมความรู้ ทางวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น และการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

2.2 ผลการเปรียบเทียบสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และครูผู้สอนเกี่ยวกับสภาพที่คาดหวังการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ทั้งโดยรวมและรายด้านเกือบทุกด้าน พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน ยกเว้นด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่นมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบรายด้านที่มีความแตกต่าง พบว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น ผู้บริหารสถานศึกษากับครูวิชาการ และผู้บริหารสถานศึกษากับครูผู้สอน ไม่มีความแตกต่างกัน ส่วนครูวิชาการกับครูผู้สอน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ครูวิชาการมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพที่คาดหวังการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษามากกว่าครูผู้สอน ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากครูวิชาการมีบทบาทหน้าที่โดยตรงในการบริหารงานวิชาการจึงมีความคาดหวังต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษามากกว่าครูผู้สอนที่ต้องรับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนเป็นงานหลักและงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของงานบริหารงานวิชาการเท่านั้น

3. จากข้อเสนอแนะของผู้บริหาร ครูวิชาการ และครูผู้สอนต่อการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ควรประเมินและพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ควรจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรจัดอบรมการพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ควรครูเข้าอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนากระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ครูควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการ จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และเป็นรูปธรรมชัดเจน ครูควรจัดกิจกรรมเน้นความมีคุณธรรมจริยธรรมให้มากและนำไปใช้กับชีวิตจริง ด้านการวัดผลและประเมินผล ควรส่งเสริมให้ครูวัดผลและประเมินผลด้วยวิธีที่หลากหลาย และการประเมินผลตามสภาพจริง ควรจัดทำเครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่ได้มาตรฐานระดับเขตพื้นที่ ควรจัดอบรมครู

ที่รับผิดชอบงานวัดผลและประเมินผล โรงเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ควรมีการอบรมเชิงปฏิบัติการทำวิจัยด้านการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่ ควรส่งเสริมและสนับสนุนทุน การทำวิจัยแก่ครูอย่างจริงจัง ควรพัฒนาครูในการทำวิจัย ในชั้นเรียน และแก้ปัญหานักเรียนรายบุคคล ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ทางการศึกษา ควรสนับสนุนงบประมาณจัดหาสื่อที่มีคุณภาพให้พอเพียงและทั่วถึง ควรจัด การอบรม การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียน มีส่วนร่วมในการจัดทำสื่อ ด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ ควรพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญที่สุด ควรจัดหาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ให้เพียงพอ ควรสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนและชุมชน ด้านการนิเทศการศึกษา ควรมีการวางแผนการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็น ระบบ ควรจัดให้มีการนิเทศครูอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ควรให้ศึกษานิเทศก์เข้านิเทศ โรงเรียนอย่างสม่ำเสมอเป็นประจำ ด้านการแนะแนวการศึกษา ควรจัดระบบการแนะแนว แก่นักเรียนและปฏิบัติอย่างต่อเนื่องจริงจัง ควรจัดอบรมพัฒนางานแนะแนวทุกปี ควรจัดสรร งบประมาณสนับสนุนงานแนะแนวอย่างเพียงพอ ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา ควรมีการอบรมบุคลากรในการทำงานการประกันคุณภาพภายใน ควรมี การวางแผนการทำงานประกันคุณภาพภายในเป็นงานปกติ ควรดำเนินการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ด้านการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน ควรส่งเสริม ความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชนอย่างต่อเนื่อง ควรจัดทำเอกสารเผยแพร่ผลงาน ประชาสัมพันธ์ และจัดบริการแหล่งเรียนรู้ให้แก่ชุมชน ควรนำเสนอผลงานนักเรียนแสดงต่อชุมชน ด้านการ ประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ควรจัดระบบ การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ควรจัดกลุ่ม เครือข่ายร่วมมือช่วยเหลือกันอย่างจริงจังเป็นรูปธรรม โรงเรียนควรแต่งตั้งบุคลากรในการ ประสานงานเพื่อพัฒนางานวิชาการ ด้าน การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุ องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ควรร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่ บุคคล ครอบครัวยุ องค์กร หน่วยงานและสถาบัน อื่นที่จัดการศึกษา ควรประสานความร่วมมือกับบุคคล ครอบครัวยุ องค์กร หน่วยงานและ สถาบันอื่นที่จัดการศึกษาในการจัดการศึกษาให้มากขึ้น ควรจัดนิทรรศการทางวิชาการในชุมชน แลกเปลี่ยนความรู้กับหน่วยงานอื่นจากข้อเสนอแนะจะเห็นว่ามีข้อเสนอแนะในเรื่องการพัฒนา บุคลากรให้มีความรู้ ทักษะในการปฏิบัติงาน การพัฒนาระบบการปฏิบัติงาน การหาแนวทาง

ส่งเสริมสนับสนุนให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และการประชาสัมพันธ์ผลงานให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ พิชัย เสงี่ยมจิตร (2542 : 6-7) กล่าวถึงหลักการบริหารงานวิชาการว่า การวางแผนงานวิชาการที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ หรือนโยบายจะทำให้งานวิชาการมีระบบ การจัดโครงสร้างการบริหารงานวิชาการ การกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากร และจะทำให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติ การกระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้ผู้ปฏิบัติจัดทำงานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ อย่างยั่งยืน การมีเอกภาพในจุดหมายจะทำให้เกิดการดำเนินงานสอดคล้องสัมพันธ์และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน การมีวินัยของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการจะสามารถทำให้งานดำเนินไปด้วยดี บุคลากรทุกคนต้องการขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน การประสานงาน ความสามัคคี ความมีมนุษยสัมพันธ์และความร่วมมืออย่างสม่ำเสมอซึ่งความสำเร็จของหน่วยงาน ความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์และการพัฒนางานเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับงานวิชาการ การติดตามและประเมินผล เป็นสิ่งที่จำเป็นในการพัฒนางานวิชาการ การบริหารเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ดังนั้นการบริหารงานวิชาการจำเป็นต้องใช้ ศาสตร์ ศิลป์ ทักษะ และเทคนิคในการบริหารงาน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1.1 จากความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และครูผู้สอนในสภาพที่เป็นจริงโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการ มีความคิดเห็นว่ามีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับมาก ส่วนครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่ามีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลางซึ่งให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการ มีความตระหนักและดำเนินการบริหารงานวิชาการมากอยู่แล้ว ส่วนครูผู้สอนควรมีการส่งเสริมให้มีความตระหนักและมีโอกาสมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการให้มากขึ้น โดยการจัดอบรมทำความเข้าใจและมอบหมายงานให้ปฏิบัติ นิเทศติดตามการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ และข้อเสนอแนะจากการวิจัยนี้พบว่า ทุกด้านต้องสร้างความเข้าใจให้ครูผู้สอนซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทมากที่สุดในการปฏิบัติงานจัดการเรียนการสอนที่เป็นหัวใจสำคัญของงานวิชาการ แต่ยังมีระดับความคิดเห็นน้อยกว่าระดับผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการ เห็นความสำคัญของตนเองมากยิ่งขึ้น

1.2 จากสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาที่โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่คาดหวังการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด จะเห็นความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นจริง และสภาพที่คาดหวังประกอบกับข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการ ที่เสนอแนะไว้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา ควรหาแนวทางยกระดับสภาพที่เป็นจริงให้ใกล้เคียงกับสภาพที่คาดหวัง โดยนำข้อเสนอแนะที่เสนอไว้สู่การปฏิบัติในการบริหารงาน วิชาการ

1.3 จากความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และครูผู้สอนใน สภาพที่เป็นจริงด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลางที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดแสดงให้เห็นว่า แม้ว่าข้อกำหนดทางกฎหมายได้ระบุแนวทางที่ต้องดำเนินการ แต่สภาพที่เป็นจริงได้มีการ ดำเนินการยังไม่มากนัก ทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการ วางแผนในการดำเนินการให้มีการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษามากขึ้น ซึ่งต้องคำนึงถึงความต้องการและ ความพร้อมของสถานศึกษาด้วย เช่น นโยบายจัดทำบัญชีครัวเรือน การจัดทำโครงการใน ท้องถิ่น เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ควรศึกษารูปแบบการพัฒนางานวิชาการในสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางใน การพัฒนางานวิชาการในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุดตามสภาพ ที่คาดหวัง

2.2 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังของ การพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาทั้ง 12 ด้าน